

رئیس سازمان نظام روانشناسی و مشاوره چندی پیش از مکاتبات و رایزنی ۵ ساله با دولت خبر داد که ظاهراً بی‌نتیجه بوده و تاکنون ثمره ملموس و در خور توجهی را در پی نداشته است. وی عنوان می‌کند که تنها ۳ درصد از کل بودجه سلامت، به حوزه سلامت روان اختصاص پیدا می‌کند.

از هر ۱۰ بزرگسال، ۳ نفر دچار اختلالات روانی؛

هرچند که قرار شده است با اجرای کامل نظام سلامت خانواده‌های ایرانی به جز دغدغه بیماری مشکل مالی نداشته باشند و با خیال راحت به درمان عزیزانشان پردازند، اما شاید لازم باشد درباره برخی مواردی چون دندان‌پزشکی و خدمات مشاوره‌ای و روانشناسی هم اقداماتی صورت گیرد. عدم پوشش بیمه‌ای خدمات روانشناسی و مشاوره‌ای برای بیماران اختلالات روانی، یکی از کاستی‌های جدی بیمه‌های کشور محسوب می‌شود.

یادمان می‌آید که چندی پیش انوشیروان محسنی بندپی در دومین اجلاس علمی و کاربردی مدیران ارشد سازمان بهزیستی کشور، پرده از واقعیتی بسیار نگران‌کننده برداشت که لزوم توجه هر چه بیشتر به آن، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد. وی با بیان اینکه میزان آسیب‌های اجتماعی در کشور عمیق‌تر شده عنوان کرد: از هر ۱۰ نفر بزرگسال، ۳/۴ تن در جامعه دچار بیماری اختلالات روانی هستند که به درمان تخصصی نیازمندند.

نگران‌کننده بودن آمار مذکور از یک سو و عدم پوشش بیمه‌ای چنین بیماری‌هایی از سوی دیگر، شرایط و بستری را فراهم ساخته که استمرار آن می‌تواند تبعات و عوارض سنگین‌تری را در پی داشته باشد. روانشناسان و روانپزشکان معتقدند تاخیر در درمان بیماری‌های پیچیده روانی موسوم به (سایکوز) علاوه بر دشوار ساختن روند درمانی، می‌تواند با تبعات جدی و غیرقابل پیش‌بینی همراه شود.

به عبارت دیگر این تاخیر ممکن است باعث بروز قتل، خودکشی و رفتارهای پرخطر دیگری شود که در صورت تعجیل، تسریع و پیگیری روند درمانی، می‌تواند از وقوع چنین ناهنجاری‌هایی جلوگیری کند.

اما آنچه که نقش بسزایی را در این تاخیر درمانی ایفا می‌کند موضوع هزینه‌های درمانی است که گاهی بسیار سنگین و سرسام‌آور خواهد بود و متأسفانه بیمه‌ها نیز تعهدی نسبت به پوشش و تامین هزینه‌های مشاوره‌های درمانی مرتبط با چنین اختلالاتی را عهده‌دار نیستند و بطور طبیعی در چنین شرایطی خانواده یا فرد دچار شده به این بیماری از پیگیری درمان و بهبود نارسایی روحی و روانی خویش صرف نظر می‌کند.

بیش از ۲۳/۵ درصد افراد زیر ۱۵ سال دچار اختلالات روانی هستند
حبیب‌الله مسعودی‌فرید، معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور نیز چندی پیش در گفت‌وگو با رسانه‌ها، به آمار و ارقامی اشاره کرد که با دقت نظر در آن می‌توان به ضرورت اتخاذ تصمیماتی فوری‌تر دار و البته کارآمد در این عرصه پی برد. طبق اظهارات وی، براساس مطالعه‌ای که در سال ۱۳۹۰ انجام شده ۲۳/۶ درصد از افراد بالاتر از ۱۵ سال با اختلال روان شناختی مواجه هستند که به مداخله (درمان) نیاز دارند، مضاف بر اینکه ۵۰ درصد اختلالات روانی زیر ۱۴ سال و ۷۵ درصد اختلالات نیز از زیر سن ۲۴ سال آغاز می‌شود و به این آمار نیز باید اضافه کرد، نرخ ۱۵ تا ۱۸ درصدی اضطراب در کودکان مهدهای کودک را که البته با شدت و ضعف‌هایی همراه است.

صدیقه نوبهار، روانشناس و آسیب‌شناس مسائل اجتماعی در گفت‌وگو با باشگاه خبرنگاران جوان، درخصوص روند درمانی بیماران مبتلا به اختلالات روانی، عنوان کرد: نکته حائز اهمیت در تشخیص بیماری است و درکنار آن باید به این امر توجهی جدی شود که هر آنچه فرآیند رسیدگی و تشخیص زودتر طی شود، به همان میزان ضریب موفقیت و سهولت درمان نیز افزایش پیدا می‌کند. وی افزود: به عبارت دیگر تاخیر در رسیدگی به روند درمانی چنین افرادی می‌تواند بسیار مخرب و هزینه‌ساز شود و از

همین جهت است که همواره تاکید می‌شود غربالگری و معاینه‌های روانی باید از سنین کودکی و دوران مهدکودک یا دبستان آغاز شود.

مکاتبات بی‌نتیجه ۵ ساله با دولت

عباسعلی الهیاری، رئیس سازمان نظام روانشناسی و مشاوره نیز چندی پیش با اشاره به عدم پوشش بیمه‌ای بیماری‌های روانی از مکاتبات و رایزنی ۵ ساله دولت خبر داد که ظاهراً بی‌نتیجه بوده و تاکنون ثمره ملموس و در خور توجهی را در پی نداشته است. وی همچنین عنوان می‌کند که تنها ۳ درصد از کل بودجه سلامت، به حوزه و سلامت روان اختصاص پیدا می‌کند. با توجه به آمار و ارقام برآورد شده از کثرت و فزونی بیماران روحی و روانی در کشور، می‌طلبید تجدیدنظری جدی در نحوه تخصیص اعتبارات به این حوزه لحاظ شود.

بی‌توجهی به سلامت روان سلامت جسم را نیز تحت‌الشعاع قرار می‌دهد
به عقیده کارشناسان مربوطه، سلامت شهروندان در چهار مولفه سلامت روان، سلامت اجتماعی، سلامت معنوی و سلامت جسمانی قابل بررسی است و نکته حائز اهمیت در این امر خلاصه می‌شود که تنها ۱۵ درصد از سلامت انسان به سلامت جسم معطوف است و به واقع ۸۵ درصد باقیمانده مشمول سلامت روانی، اجتماعی و معنوی افراد می‌شود.
برخی از متخصصان و صاحب نظران در این عرصه معتقدند بی‌توجهی به سلامت روانی و اجتماعی باعث شده تا سلامت جسمی افراد نیز تحت تأثیر قرار گیرد زیرا تبعات و عوارض ناخوشایند اختلالات روانی، سلامت جسمی فرد را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد.

تعرفه‌های روان‌شناسی

همانطور که عنوان شد، یکی از دلایل اصلی عدم مراجعه افراد مبتلا به اختلالات روانی به مشاوره‌های روانشناسی و روانپزشکی، هزینه‌های سنگین چنین مراکزی است که آنها را از پیگیری امر درمان باز می‌دارد.
اما برآستی این هزینه‌ها به چه میزان برآورد می‌شود که عده‌ای از چنین بیماران، از مراجعه به پزشک مربوطه خودداری می‌کنند.

رئیس سازمان نظام روانشناسی و مشاوره، درباره تعرفه سازمان روانشناسی و هزینه‌های سنگین چنین مراکزی عنوان می‌کند: تعرفه‌ها براساس مدرک تحصیلی، تجربه، سکونت در پایتخت یا شهرستان‌ها، رتبه و درجه علمی و جایگاه دانشگاهی (عضو هیات علمی بودن یا نبودن)، برای هر ۴۵ دقیقه از ۱۷ تا ۶۰ هزار تومان متغیر است و وی معتقد است که تمامی مشکل به افرادی باز می‌گردد که بدون مجوز و با جعل مدرک، مردم را سرکیسه می‌کنند.
اما با حضوری میدانی در مراکز روان درمانی روانشناسی و روانپزشکی، به روشنی در می‌یابیم که برخی از متخصصان و پزشکان این عرصه نیز متأسفانه اعتقادی به تعرفه‌های منعقد شده ندارند و بصورت میلی، برای خود قیمت تعیین کرده‌اند (که البته منظور نظر تمامی فعالان این عرصه نیست و بسیاری پزشکان و متخصصانی که اخلاق و رسالت کاری خویش را در اولویت قرار می‌دهند اما چنین رویه و رویکردی در تمامی متخصصان و پزشکان این حوزه مشاهده نمی‌شود).

ضرورت حمایت دولت از بیماران روانی

بطور یقین نقش دولت در بهبود وضعیت موجود بسیار برجسته، نافذ و تعیین‌کننده است.
آمار و ارقام اشاره شده در این گزارش به خوبی ضرورت پرداختن هرچه بیشتر به این عرصه خطیر و لزوم ساماندهی حوزه مذکور را به تصویر می‌کشد.

اگر چه انقباض بودجه‌ای و محدودیت‌های اعتباراتی کشور و دولت قابل درک است اما می‌طلبید با توجه به اهمیت موضوع، بازبینی‌های لازم در این خصوص لحاظ شود، زیرا تبعات و مخاطرات عدم پوشش بیمه‌ای خدمات روانشناسی و مشاوره‌ای به مبتلایان به اختلالات روانی به شخص و خانواده فرد خلاصه نمی‌شود بلکه دایره تهدید فراتر از حوزه خانوادگی است و می‌تواند با عوارض ناخوشایند و نگران‌کننده‌ای در شعاع و بُرد وسیع‌تری از جامعه همراه شود.

منبع/ سیاست روز